Elektronicznie podpisany przez:
Stanisław Wcisło
dnia 28 listopada 2017 r.

UCHWAŁA Nr XXVI/201/17
RADY GMINY GNOJNO

z dnia 28 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1875) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gnojno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Wcisło

Załącznik do uchwały nr XXVI/201/17
Rady Gminy Gnojno
z dnia 28 listopada 2017 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

na lata 2018 - 2020

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych i nie potrafiących pomyślnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy: niezaradność życiowa członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawcza rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądowa, przejawy psychopatii, znęcanie się nad dziećmi. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

Samorządy lokalne w pełni odpowiadają za tworzenie i funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Budowa lokalnego systemu opieki wynika stąd, że środowisko lokalne obok rodziny stanowi najważniejszy czynnik socjalizacji, nieodłączny i nieuchronny element otoczenia, życia jednostki. Rodzina zaś jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, ponieważ kształtuje jego osobowość, system wartości, poglądy oraz styl życia.

Celem programu będzie stworzenie systemu wsparcia rodziny, który pozwoliłby na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną dziecka w środowisku rodzinnym. Wprowadzenie asystenta rodziny, jako nowej formy wspierania rodziny przeżywającej trudności, umożliwia kompleksową i szybką pomoc.

II. Uwarunkowania Prawne

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.).
2. Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz.1769 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 487 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 682 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postepowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz.U. z 2016r., poz.1654).
7. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 t.j. (Dz.U. z 2016 r., poz. 157).

III. Podstawowe definicje

1. Rodzina

Rodzina jest to podstawowa jednostka społeczna wynikająca z przepisów prawa. Każda rodzina to odrębna jednostka. Rodzina składa się najczęściej z rodziców i dzieci.

2. Rodzina zastępcza

Rodzina zastępcza to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub których rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina zastępcza kieruje się dobrem dziecka i poszanowaniem jego praw w szczególności prawa do: wiedzy o pochodzeniu, podtrzymywanie kontaktu emocjonalnego z rodziną naturalną oraz swobodnego kontaktu z rodzicami i osobami bliskimi, poszanowaniem godności i ochrony przed wszelkimi formami przemocy.

Intencją i założeniem opieki zastępczej jest jej tymczasowość, w związku z czym dziecko powinno przebywać w niej do momentu uregulowania sytuacji życiowej własnej rodziny. Oczywiście nie można wykluczyć i takich sytuacji, gdzie dziecko pozostaje pod opieką rodziców zastępczych do momentu osiągnięcia pełnoletności lub usamodzielnienia.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) Rodzina zastępcza :

a) spokrewniona,

b) niezawodowa,

c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowi rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2) Rodzinny Dom Dziecka.

3. Placówka opiekuńczo - wychowawcza

Zapewnia dzieciom i młodzieży pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanych społecznie, dzienną lub całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie, jak również wspiera działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki. Pobyt w placówce powinien mieć charakter przejściowy, tj. do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub ustanowienia rodziny zastępczej.

Placówki ze względu na specyfikę działań dzielą się na:

1) Placówki wsparcia dziennego - wspierają rodzinę w sprawach jej podstawowych funkcji. Zapewniają pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Współpracują ze szkołą, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
2) Placówki interwencyjne - zapewniają dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki

rodziców, znajdującemu się w sytuacji kryzysowej:

- doraźną, całodobową opiekę,
- kształcenie dostosowane do jego wieku i możliwości rozwojowych,
- opiekę i wychowanie do czasu powrotu do rodziny lub umieszczenia w rodzinie zastępczej, placówce rodzinnej albo placówce specjalistycznej.

3) Placówki rodzinne - zapewniają dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców całodobową opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego oraz opiekę do czasu powrotu dziecka do rodziny, umieszczeniu go w rodzinie adopcyjnej lub jego usamodzielnieniu.
4) Placówki socjalizacyjne - zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej.

IV. Diagnoza Społeczna

Gmina Gnojno liczy 4557 mieszkańców. Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest 319 rodzin z czego 183 stanowią rodziny z dziećmi. Z terenu naszej Gminy czworo dzieci przebywa w Placówkach Opiekuńczo Wychowawczych. Główną przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest bezrobocie.

Powody przyznania pomocy *(Źródło: opracowanie własne)*.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		2015		2016		2017 (I-VI)	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
UBÓSTWO	1	54	165	58	178	42	139
SIEROCTWO	2	1	3	1	3	1	3
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	3	40	215	36	190	31	164
W TYM : WIELODZIETNOŚĆ	4	39	210	36	190	31	164
BEZROBOCIE	5	108	342	109	339	90	279
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	6	44	107	44	103	35	81
DŁUGOTRWAŁA LUB CIEZKA CHOROBA	7	63	133	60	130	43	98
BEZRADNOŚĆ W SPARWACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	8	26	102	25	95	19	75
W TYM : RODZINY NIEPEŁNE	9	8	23	7	20	6	17
RODZINY WIELODZIETNE	10	9	47	9	47	7	35
PRZEMOC W RODZINIE	11	1	3	2	7	1	4

ALKOHOLIZM	12	8	21	6	15	3	8
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	13	4	4	4	6	3	5
ZDARZENIE LOSOWE	14	21	64	25	71	22	61

Analizując wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, można zauważyć, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc jest bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym wielodzietność. Różnorodność powodów przyznania pomocy społecznej jest duża, świadczy to o konieczności kompleksowych działań na rzecz wsparcia dzieci i rodzin.

Należy podkreślić, że dużym problemem występującym w rodzinach jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. W związku z tym Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie dysponuje kolejną formą wsparcia jakim jest pomoc asystenta rodziny. Powierzając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną.

Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny w poszczególnych latach przedstawia się następująco: w 2015 roku dla 6 rodzin, w 2016 dla 5 rodzin, do listopada 2017 roku dla 7 rodzin.

V. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Realizacja programów osłonowych i profilaktycznych. • Dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny. • Zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny. • Dostępność usług opiekuńczych świadczonych rodzinom. • Funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia na terenie gminy. • Otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym. • Funkcjonowanie Zespołu interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	• Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia. • Brak mieszkań socjalnych. • Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. • Brak zainteresowania osób chcących pełnić funkcje rodziny zastępczej lub rodzinnych domów dziecka. • Brak ośrodków wsparcia dziennego dla dzieci.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Rosnąca świadomość społeczna. • Współpraca z placówkami powiatowymi PCPR, placówki opiekuńczo wychowa. • Możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi. • Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia. • Możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych.	• Niespójne i ciągle zmieniające się przepisy prawa. • Wzrost kosztów utrzymania rodziny. • Wystąpienie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych. • Przerzucenie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na inne instytucje. • Brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i spędzaniem wolnego czasu.

Adresaci Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Gnojno w latach 2018-2020 skierowany jest do rodzin przeżywających trudności w opiece i wychowaniu dzieci, czyli przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

VI. Cele Programu

1. Cel główny: Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
2. Cele szczegółowe:
   1) Poprawa jakości życia zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego;
   2) Rozwijanie Systemu Wsparcia dla rodzin w kryzysie;
   3) Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
3. Działania

Proponowane działania mają za zadanie wspierać rodziny z „grupy ryzyka" w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własnej rodziny.

Najważniejsze z tych działań to:

1) Edukowanie rodziców, poprzez dostarczenie im wiedzy o prawidłowościach lub nieprawidłowościach funkcjonowania rodziny i ich znaczenia dla rozwoju dziecka;
2) Konsultacje dla osób zgłaszających problemy wychowawcze z dzieckiem.

Pomoc udzielana dziecku i rodzinie będzie obejmować:

1) bezpośrednie kontakty z rodziną i dzieckiem;
2) mediację i negocjację dotyczące ich postępowania;
3) pomoc doraźną, tj. pomoc materialną, napisanie podania, pisma, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych;
4) pomoc długofalową:
   - objecie rodziny pomocą asystenta rodziny,
   - objęcie dziecka opieką przez placówkę wsparcia dziennego,
   - udzielanie porad w sprawach życiowych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, budżetu rodzinnego, pielęgnacją i zdrowotnymi problemami dzieci.

VII. Zadania i realizacja „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020”

1. Cel - Poprawa jakości życia, zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego

Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny	GOPS, Sąd Rejonowy	2018-2020
Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodzin.	GOPS, GKRPA, PCPR, Poradnia Rodzinna	2018-2020
Udzielanie pomocy finansowej rodzinom żyjących w trudnych warunkach materialnych.	GOPS, GKRPA, Szkoły, Przedszkola	2018-2020
Opracowanie i wdrożenie projektów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci.	Szkoły, GOPS, GKRPA, Stowarzyszania, PCPR	2018-2020
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie przez udział w szkoleniach specjalistycznych.	GOPS, Szkoły, Zespół Interdyscyplinarny	2018-2020

2. Cel - Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie

Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa m.in. psychologicznego, prawnego, socjalnego oraz dokonywane wczesnej interwencji w sytuacjach kryzysowych.	GOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, Specjalistyczne Poradnie, Policja	2018-2020
Zapewnienie tymczasowego schronienia osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej.	GOPS, Policja, Sąd, PCPR	2018-2020
Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom.	GOPS, PCPR, Szkoły, GKRPA, Kurator Oświaty	2018-2020
Profilaktyka i edukacja rodzin w tym szczególnie dzieci i młodzieży.	Szkoły, Organizacje Pozarządowe, ZOZ, GKRPA, GOPS	2018-2020
Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin przeżywających trudności.	Praca Socjalna, Asystent Rodziny, Kurator, Placówki Wychowawcze	2018-2020

3. Cel - Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

Zadania	Realizatorzy/ Partnerzy	Planowany termin realizacji
Wspieranie rodziny przez asystenta rodziny.	GOPS	2018-2020
Zapewnienie pomocy psychologicznej i prawnej.	GOPS, Poradnia Psychologiczna, Kurator	2018-2020
Współpraca i współdziałanie z GKRPA w sytuacji podejrzenia występowania problemu alkoholowego w rodzinie.	GOPS, GKRPA, Policja	2018-2020
Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.	PCPR, GOPS, Rodzina biologiczna	2018-2020

Udzielanie pomocy rodzinom w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zawodowej.	GOPS, PUP	2018-2020
Utrzymanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami.	GOPS, PCPR, Sąd Rodzinny	2018-2020

VIII. Ewaluacja Programu

Ewaluacja będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Zostaną one pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę i obserwacje z rodzicami biologicznymi, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim.

Wskaźniki osiągnięte poszczególnych celów

- liczba udzielonych porad,
- liczba rodzin wymagających wsparcia,
- liczba rodzin, którym przyznano asystenta,
- liczba konsultacji i porad dla rodziców,
- liczba osób uzależnionych,
- liczba dzieci utrzymujących kontakty z rodzinami biologicznymi,
- liczba osób, które podjęły zatrudnienie,
- liczba dzieci powracających do rodziny naturalnej.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań.

IX. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy w Gnojnie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją,
- Placówkami Oświaty,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Busku- Zdroju,
- Organizacjami pozarządowymi,
- Poradnią Rodzinną,
- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Sądem Rodzinnym.

X. Źródło Finansowania

Środki na realizację programu pochodzić będą z:

- budżetu Gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- innych źródeł.

XI. Monitoring

W okresie obowiązywania, program jest analizowany w procesie monitoringu, który odbywa się poprzez:

1) coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami programu;
2) ocenę nowych wyzwań i zagrożeń;
3) uaktualnianie programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie sporządza sprawozdania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazuje je Wójtowi.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Gnojno składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

UZASADNIENIE

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Rodzinom przezywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m.in. opracowuje się 3 letnie programy wspierania rodziny.

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych. Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Poprzedni program był uchwalony na lata 2015-2017.